

საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების სისტემა

ქეთევან კრავეიშვილი, სტუ-ს დოქტორანტი

რეზიუმე

კორუფციის შედეგად სახელმწიფო თანხების არაგონივრული ხარჯვა მთელი მსოფლიოს წინაშე გამოწვევად რჩება, განსაკუთრებით კი განვითარებად ქვეყნებში. 21-ე საუკუნის დასაწყისში კორუფციის მოსპობა ბიზნეს კლიმატის გაუმჯობესების სინონიმი იყო. დღეის მდგომარეობით როგორც მსოფლიო მაშტაბით ასევე საქართველოშიც არაერთი ანტიკორუფციული მექანიზმი იქნა შემუშავებული და პრაქტიკაში დანერგილი, მათ შორის არის სახელმწიფო შესყიდვების პროცესების დახვეწაც.

საქართველო ერთერთია იმ რამოდენიმე ქვეყანას შორის, რომლებმაც ცენტრალიზებული და ყოვლისმომცველი ელექტრონული შესყიდვების სისტემა შემოიღო. სისტემა ინოვაციურია და დიდ წილად ევროკავშირის სტანდარტებს აკმაყოფილებს.

მაქსიმალური გამჭვირვალობის უზრუნველყოფისათვის შესყიდვის პროცესში ხორციელდება მონიტორინგი ისეთი პრინციპების დაცვაზე როგორიცაა საჯაროობა, სამართლიანობა და არადისკრიმინაციულობა, დადგენილი პროცედურების ზუსტად შესრულება და ანგარიშგება, ღია და ეფექტიანი კონკურენციის უზრუნველყოფა, აგრეთვე, რაციონალური და თავისუფალი არჩევანის შესაძლებლობა.

მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველომ არაერთ წარმატებას მიაღწია სახელმწიფო შესყიდვების პროცედურების დახვეწის კუთხით, მრავალი საკანონმდებლო და პრაქტიკული პრობლემა კვლავაც აქტუალური რჩება.

საკვანძო სიტყვები: სახელმწიფო შესყიდვები, ერთიანი ელექტრონული სისტემა, ტენდერი, დავების განხილვის საბჭო, SWOT ანალიზი.

State Procurement System of Georgia

Ketevan Kraveishvili, PHD student of GTU

Summary

As a result of corruption, the unreasonable use of state's funds from all over the world is facing a challenge, especially in developing countries. In the beginning of 21-th century the annihilation of corruption was synonymous of improving the business climate. Nowadays around the world as well as in Georgia has been developed and implemented in practice the anti-corruption mechanism, among them is refining the processes in public procurement.

Georgia is among of those few countries, which introduces central and comprehensive electronic procurement

system. The system is innovative and mainly satisfies EU standards.

For maximum transparency in procurement process there is monitored such principles as publicity, justice and non-discrimination, accurate performance of established procedures, provision of open and effective competition, opportunity of rational and free choice.

Despite the successes in state procurement terms, what, Georgia has achieved in recent years, many legal and practical problems remains still actual.

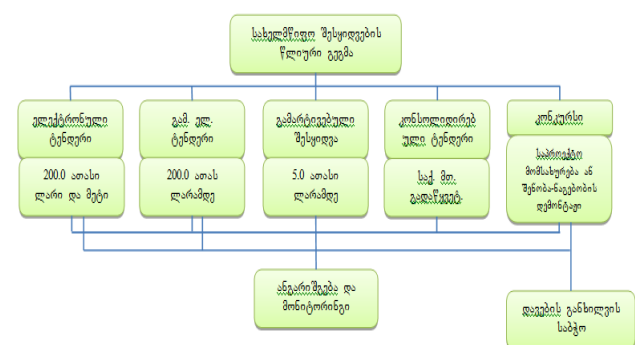
ძირითადი ტექსტი

სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის შემოღების მიზანია სახელმწიფო საჭიროებისათვის აუფილებელი საქონლის წარმოების, მომსახურების გაწევისა და სამშენებლო სამუშაოს შესრულების სფეროში ჯანსაღი კონკურენციის განვითარება და აღნიშნულისათვის განკუთვნილი ფულადი სახსრების რაციონალური ხარჯვის უზრუნველყოფა [1].

საქართველოში სახელმწიფო შესყიდვა ხორციელდება შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ წინასწარ დამტკიცებული და სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის "ეკლან" მოდულში ატვირთული შესყიდვების წლიური გეგმის შესაბამისად, რომელიც დგებაერთგვაროვანი საქონლის, მომსახურების ან სამუშაოს ერთ შესყიდვად განხილვის პრინციპით [1, 2].

სახელმწიფო შესყიდვა ხორციელდება როგორც ელექტრონულად ასევე სხვა საშუალებებითაც, კერძოს ყველა სახის ტენდერი და კონკურსი ტარდება ელექტრონული ფორმით სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონულ სისტემაში გამოქვეყნების გზით, ხოლო გამარტივებული შესყიდვისას კი მხოლოდ შესყიდვის შედეგები ისახება სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის "CMR" მოდულში. [1, 2, 3, 6]

სახელმწიფო შესყიდვების პროცესი გარფიკულად შემდეგნაირად გამოიყურება:

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩემს მიერ [1,5]

სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის შემოღება დადებითი მოვლენაა, რომელიც კონკურენციის დონის გაზრდასა და კორუფციის რისკების შემცირებას ემსახურება.

მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო შესყიდვების საკანონმდებლო ბაზა მაღალ სტანდარტებს აწესებს არის ისეთი სფეროებიც, რომლებიც შესყიდვების კანონმდებლობაში გამოწვევის წარმოადგენენ და მისი რეგულირების მიღმა რჩებიან. აღნიშნული კი გაუმჯობესება შესყიდვების პრაქტიკას წარმოშობს, რომელიც ხასიათდება მცირე ზედამხედველობითა და არამიზნობრივი ხარჯვით, უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებითა და კორუფციის მაღალი რისკით.

თვალსაჩინოებისათვის განვიხილოთ სახელმწიფო შესყიდვების სისტემის ძლიერი და სუსტი მხარეები, ასევე შესაძლებლობები და საფრთხეები (SWOT ანალიზი).

	დადებითი მხარეები	უარყოფითი მხარეები
შიდა ფაქტორები	ძლიერი მხარეები:	სუსტი მხარეები:
	✓ გამჭვირვალობა;	✓ გამოწვევის რეგულაციები;
	✓ ცენტრალიზებული პროცესი;	✓ სპეციალური რეგულაციები;
	✓ ეფექტურობა;	✓ საიდუმლო შესყიდვების რეგულაციის არ არსებობა;
	✓ თანაბარი პირობები;	✓ სისტემაში რეგისტრაცია;
	✓ მინიმალური ვადები;	✓ კონკურენცია – გამ. ელ. ტენდერთან მიმართებაში.
გარე ფაქტორები	შესაძლებლობები:	საშიშროებები:
	✓ ფულის ღირებულების გაზრდა;	✓ რეგულირების მიღმა დარჩენილი საკითხები;
	✓ კავშირი სხვა ელექტრონულ სისტემებთან;	✓ დაკების განხილვის საბჭოს წევრების უფლებამოსილების ვადა და ანაზღაურება.
	✓ კორუფციის შემცირებული რისკები.	

სისტემის ძლიერი მხარეები:

1. გამჭვირვალობა - 2010 წლიდან შესყიდვების პროცესი დაწყებული ტენდერის გამოცხადებით და დამთავრებული გამარჯვებულის დასახელებით, საჯაროდ ხელმისაწვდომია [1, 2]. 2012 წლიდან, CMR მოდულის საშუალებით, ასევე ხელმისაწვდომი გახდა გამარტივებული შესყიდვის საშუალებით განხორციელებული შესყიდვები [10]. 2015 წლიდან სისტემას დაემატა ახალი SMP მოდული, რომლის

საშუალებითაც საჯარო გახდა გამონაკლისის სახით განსაზღვრული ზოგიერთი სახელმწიფო შესყიდვის საჭიროების დასაბუთება, კერძოდ: გადაუღებელი აუცილებლობა, ექსკლუზივი, საქართველოს პრეზიდენტის ან მთავრობის სამართლებრივი აქტის საფუძველზე განხორციელებული შესყიდვა და ხარისხის გაუარესების მიზნით იმავე მიმწოდებლისაგან ან ქვეკონტრაქტორისაგან შესყიდვა [7, 10].

სახელმწიფო ორგანიზაციების მიერ დადებული ხელშეკრულებების, მათი შესრულებისა და ანგარიშსწორების ამსახველი ინფორმაციის გამჭვირვაება ცალსახად წინ გადადგმული ნაბიჯია. აღნიშნული დაინტერესებულ მხარეებს აძლევს შესყიდვის პროცედურების მონიტორინგის საშუალებას, რაც თავისთავად ამცირებს კორუფციის რისკს.

2. სახელმწიფო შესყიდვების ცენტრალიზებული პროცესი. 2010 წლიდან სისტემის დანერგვის პარალელურად განხორციელდა სახელმწიფო შესყიდვების პროცედურების ცენტრალიზაცია, რის შედეგადაც შესყიდვების დიდი ნაწილი დაექვემდებარა ელექტრონულ შესყიდვას და შესაბამისად გაიზარდა პროცესების გამჭვირვალობა და ამალდა კონკურენციის დონე. 2013-2016 წლებში შესყიდვის 68.05% განხორციელდა ტენდერის საშუალებით, რაც 10 117.2 მლნ. ლარს შეადგენს [9].

დასახელება	სულ		2016წ		2015წ		2014წ		2013წ	
	სულ შესყიდვა	ტენდერი	სულ შესყიდვა	ტენდერი	სულ შესყიდვა	ტენდერი	სულ შესყიდვა	ტენდერი	სულ შესყიდვა	ტენდერი
სულ შესყიდვა	14 867,04	10 117,20	4 048,55	3 039,74	4 084,98	2 670,85	3 556,57	2 366,21	3 176,93	2 040,41
		68,05%		75,08%		65,38%		66,53%		64,23%
სახელმწიფო ბიუჯეტი	6 060,44	4 332,96	1 648,92	1 340,85	1 607,90	1 131,31	1 427,33	1 953,98	1 376,29	1 906,81
		71,50%		81,32%		70,36%		66,84%		65,89%
ადგილობრივი ბიუჯეტი	2 923,32	2 347,94	803,62	673,76	910,77	616,62	682,95	590,62	525,98	466,93
		80,32%		83,84%		67,70%		86,48%		88,77%
ავტონომიური რესპ. ბიუჯეტი	353,34	289,38	141,14	127,32	93,53	74,36	64,52	43,21	54,15	44,49
		81,90%		90,21%		79,50%		66,97%		82,16%
გრანტი/კრედიტი	811,72	228,89	239,20	70,29	241,86	60,47	310,13	84,89	20,53	13,23
		28,20%		29,39%		25,00%		27,37%		64,46%
საკუთარი სახსრები	4 718,22	2 918,05	1 215,67	827,52	1 230,93	788,08	1 071,65	693,51	1 199,98	608,94
		61,85%		68,07%		64,02%		64,71%		50,75%

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩემს მიერ [9]

3. ეფექტურობა-საჯაროობისა და კონკურენციის ზრდის საშუალებით ერთიანმა ელექტრონულმა შესყიდვების სისტემამ გაზარდა ადამიანური და ფინანსური რესურსების ეფექტურად ხარჯვის შესაძლებლობა.

4. თანაბარი პირობები - სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის დანერგვით მომწოდებელ ორგანიზაციებს მიეცა საშუალება

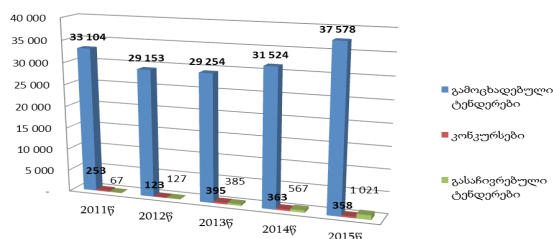
ტენდერში ან კონკურსში მონაწილეობისას ისარგებლონ თანაბარი პირობებით, რაც საფუძველს უყრის ჯანსაღი კონკურენციის არსებობას.

5. მინიმალური ვადები — გამარტივებული ელექტრონული ტენდერისათვის დაწესებულ 3 დღიან ვადას მინიმუმამდე დაჰყავს გადაუდებელი აუცილებლობით გამოწვეული შესყიდვების რაოდენობა და მოცულობა, რაც 2013-2016 წლებში მთლიანი შესყიდვის 2-3% შეადგენს¹. [9]

6. შეყიდვების მონიტორინგი და კონტროლი — აღნიშნული ხორციელდება როგორც სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსა და სახელმწიფო აუდიტის მიერ [1], ასევე სამინისტროებისა და უწყებების შიდა აუდიტისა და გენერალური ინსპექციის სტრუქტურული ერთეულების მეშვეობით.

7. გასაჩივრების სისტემა—როგორც ყველა სფეროში სახელმწიფო შეყიდვებთან მიმართებაშიც არ არსებობს საკმარისი ადამიანური და ფინანსური რესურსი, რათა კომპეტენტური ორგანოების მიერ განხილულ და გაანალიზებულ იქნას ყველა განხორციელებული შესყიდვა.

გამოცხადებული და გასაჩივრებული ტენდერების, ასევე კონკურსების რაოდენობა

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩემს მიერ [10]

ამ შემთხვევაში სისტემა ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს საშუალებას აძლევს ელექტრონული ფორმით სახელმწიფო შესყიდვების ოფიციალური ვებ გვერდის საშუალებით გაასაჩივროს ნებისმიერი ტენდერი ან კონკურსი, მისი მიმდინარეობის პროცესში. შესაბამისად ასეთი ტიპის სქემა შიდა და გარე ზედამხედველობის ბალანსის დაცვის საშუალებას იძლევა.

სისტემის სუსტი მხარეები:

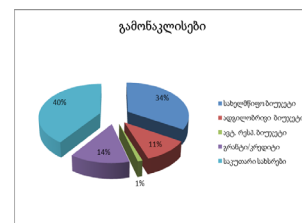
1. გამონაკლისები — სისტემის სუსტ მხარეს წარმოადგენს გამონაკლისები, რომლის მიხედვითაც შემსყიდველ ორგანიზაციებს ეძლევათ საშუალება სახელმწიფო შესყიდვა განახორციელონ გამარტივებული შესყიდვის საშუალებით მიუხედავად მისი მოცულობისა. ყველაზე ხშირად გამოყენებადი გამონაკლისებია: გადაუდებელი აუცილებლობა, საქართველოს პრეზიდენტის ან მთავრობის სამართლებრივი

აქტის საფუძველზე შესყიდვა, ექსკლუზივი, წარმომადგენლობითი ხარჯები და 5 წლამდე ავტოსატრანსპორტო საშუალების ტექნიკური მომსახურება [1, 8].

2013-2016 წლებში გამონაკლისებზე დახარჯულია 4 053.0 ლმნ. ლარი, მათ შორის მთლიანი გამონაკლისების 80% ანუ 3 232.0 მლნ ლარი საქართველოს პრეზიდენტის ან მთავრობის სამართლებრივი აქტის საფუძველზე განხორციელებული შესყიდვაა [9].

აღნიშნული გამონაკლისები გაუმჭირვალე შესყიდვების პრაქტიკას წარმოშობს, ხელს უშლის კონკურენციას და შესაძლოა გამოყენებულ იქნას კორუფციული მიზნებისათვის.

ამასთან, 2015 წლიდან დაინერგა ახალი SMP მოდული, რომლის საშუალებითაც საჯარო გახდა ისეთი გამონაკლისების ფარგლებში განხორციელებული სახელმწიფო შესყიდვის

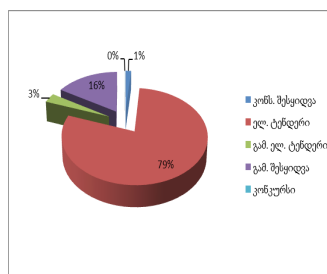

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩემს მიერ

საჭიროების დასაბუთება, როგორიცაა გადაუდებელი აუცილებლობა, ექსკლუზივი, საქართველოს პრეზიდენტის ან მთავრობის სამართლებრივი აქტის საფუძველზე განხორციელებული შესყიდვა და ხარისხის გაუარესების თაიდან აცილების მიზნით იმავე მიმწოდებლისაგან ან ქვეკონტრაქტორისაგან შესყიდვა [7, 10].

აღნიშნულის შედეგად მივიღეთ უფრო მეტად გამჭვირვალე სისტემა, მაგრამ აღსანიშნავია ისიც, რომ ასეთი ტიპის შესყიდვები დღესაც არ წარმოადგენს დავების საბჭოს განხილვის საგანს.

2. სპეციალური რეგულაციები — რიგ შემთხვევებში სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობა უშვებს შესაძლებლობას სახელმწიფო შესყიდვის განხორციელებისათვის დადგინდეს სპეციალური რეგულაციები, სახელმწიფო მმართველობაში არსებულ საწარმოთა სფეროების გათვალისწინებით [1]. ასეთი გამონაკლისით სარგებლობენ — შპს “თბილავიამშენი”, შპს “საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია” და სს “საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია”.

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩემს მიერ.

სპეციალური რეგულაციის შესაბამისად შპს “თბილავიამშენი” და შპს “საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია”, სახელმწიფო შესყიდვას ახორციელებენ გამარტივებული შესყიდვით ან შემსყიდველის გადაწყვეტილებით, ფასთა გამოკითხვის საშუალებით. ამასთან, იმ შესყიდვებზე, რომელზეც შემსყიდველის გადაწყვეტილებით არ ვრცელდება სპეციალური რეგულაცია, მისი და სამუშაოს შესყიდვა

ხორციელდება “სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ” საქართველოს კანონის შესაბამისად [11].

შპს “თბილავიამშენი” დაფუძნებულია 2003 წლის

¹ წყარო: 4442 შემსყიდველი ორგანიზაციის შესყიდვების წლიური გვერდის ანალიზი. ამასთან, შემდგომში მოყვანილი ყველა ციფრი და პროცენტული მაჩვენებელი გაანგარიშებულია იგივე პრინციპებზე დაყრდნობით.

10 მარტს, ხოლო სახელმწიფო შესყიდვების წლიური გეგმა ატვირთული აქვს მხოლოდ 2015-2016 წლებისათვის და ისიც მცირედი მოცულობით [10]. შესაბამისად აშკარაა, რომ აღნიშნული ორგანიზაცია ძირითადად ახორციელებს მხოლოდ საიდუმლო შესყიდვებს, რაც სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის რეგულირების მიღმა რჩება.

რაც შეეხება სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“ მას საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული აქვს იმ საქონლის ჩამონათვალი, რომლის შესყიდვაც უნდა განახორციელოს გამარტივებული შესყიდვის საშუალებით [12].

სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობა ასევე უშვებს დაშვებას, რომ საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, შემსყიდველმა ორგანიზაციებმა შეიძლება იხელმძღვანელონ გრანტის/კრედიტის გამოცემი ორგანიზაციის მიერ განსაზღვრული შესყიდვების პროცედურებით [1].

ყოველივე აღნიშნული ხასიათდება მცირე ზედამხედველობითა და უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების შესაძლებლობით, რაც თავისთავად ზრდის კორუფციულ რისკებს.

3. საიდუმლო შესყიდვების რეგულაციის არ არსებობა — 2005 წლის 18 მაისს სახელმწიფო საიდუმლოებასთან დაკავშირებული სახელმწიფო შესყიდვების ნუსხისა და შესყიდვების განხორციელების წესის შემუშავება დაევა სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის საბჭოს, რომელიც შემდგომ უნდა დაემტკიცებინა საქართველოს მთავრობას [1]. აღნიშნული ობიექტების ნუსხა და შესყიდვების განხორციელების წესი დღემდე არ არის დამტკიცებული.

4. სისტემაში რეგისტრაცია — სისტემაში რეგისტრაციისას არ ხდება ორგანიზაციის სტატუსის გადამოწმება [10]. აღნიშნული სისტემის ხარვეზად შეიძლება ჩაითვალოს, ვინაიდან 2010-2011 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და შესყიდვების რეფორმის (პროცესების ცენტრალიზაცია) შემდეგ, ზოგიერთი სამონიტროს უწყების სტრუქტურულ ერთეულს შენარჩუნებული აქვს გადასახადის გადამხდელის კოდი. შესაბამისად მათ ერთიან ელექტრონულ სისტემაში დამოუკიდებელ შემსყიდველ/მომწოდებელ ორგანიზაციებად რეგისტრაციის საშუალება აქვთ. აღნიშნულის შედეგად მივიღეთ ხელოვნური დაყოფის კლასიკური მაგალითი, რაც სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობით იკრძალება.

5. კონკურენცია — გამარტივებული ელექტრონული ტენდერისათვის დადგენილი მინიმალური ვადა არ ქმნის საუკეთესო პირობებს კონკურენციისათვის. ზოგიერთი კომპანია მოკლე დროის გამოვერ ახერხებს ტენდერში მონაწილეობის მიღებას და შესაბამისად ხდება პოტენციური მონაწილეების შესყიდვების პროცესიდან გამორიცხვა [6].

აქვე მინდა ავღნიშნო, რომ თუ მინიმალური ვადა გაზრდება, ასევე, გაიზრდება კონკურენციის დონეც, მაგრამ აღნიშნული პირდაპირ კავშირშია

გადაუდებელი აუცილებლობით შესყიდვების განხორციელების ზრდასთანაც, რაც თავის მხრივ ჯანსაღი კონკურენციის განვითარებას უშლის ხელს. შესაბამისად ამ მიმართულებით რაიმე ცვლილების შემთხვევაში, სისტემის შემქმნელები კარგად უნდა დაფიქრდნენ და გაანალიზონ ცვლილების შედეგები.

შესაძლებლობები:

1. ფულის ღირებულების გაზრდა — სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობა 2011 წლიდან იცნობს ორეტაპიანი ტენდერით სახელმწიფო შესყიდვის განხორციელების შესაძლებლობას, მაგრამ აღნიშნული პრაქტიკაში 2016 წლამდე არ იხმარებოდა. შესაბამისად ტენდერის მიმდინარეობისას გადამწყვეტი ფაქტორი იყო მხოლოდ ფასი, ხარისხს კი ყურადღება არ ექცეოდა. მიმდინარე წლიდან ორ ეტაპიანი ტენდერების ამოქმედების შემდეგ შესაძლებელი გახდა სახელმწიფო შესყიდვის განხორციელება ხარისხისა და ფასის გათვალისწინებით [3].

2. კავშირი სხვა ელექტრონულ სისტემებთან — სისტემას გააჩნია კავშირი საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზასთან და ელექტრონული ხაზინის პროგრამასთან [10]. საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზასთან კავშირის საშუალებით მიმწოდებელად რეგისტრაციისას გამორიცხულია მიმწოდებელი ორგანიზაციების მონაცემებში შეცდომის არსებობა, ხოლო ელექტრონული ხაზინის პროგრამასთან კავშირი ხელს უშლის საბიუჯეტო სახრების არამიზნობრივ ხარჯვას. ასევე აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ 2015 წლიდან ელექტრონული ხაზინის მომსახურებაზე გადავიდნენ საჯარო სამართლის იურიდიული პირები, რამაც სახელმწიფო შესყიდვების შემქმნელების მიერ დანერგილ კონტროლს დაუქვემდებარა მათი საკუთარი სახსრებისა და განტების/კრედიტების ფარგლებში განხორციელებული შესყიდვებიც.

3. კორუფციის შემცირებული რისკები — აღნიშნული გამოიხატება სწრაფი, მარტივი და ხელმისაწვდომი გასაჩივრების სისტემაში, მონიტორინგის უკეთეს შესაძლებლობაში და დავების განხილვის საბჭოს შემადგენლობაში [1, 5], რომელშიც პარიტეტული პროცესით შედიან სააგენტოსა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. დავების განხილველი საბჭოს აღნიშნული შემადგენლობა უზრუნველყოფს პროფესიონალიზმის, დამოუკიდებლობის და გამჭვირვალობის მაღალ დონეს.

საშეშრობები

1. რეგულაციის მიღმა დარჩენილი საკითხები — სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის მიღმა დარჩენილი საკითხებიდან ყველაზე აქტუალურია - სარეზერვო ფონდებიდან გამოყოფილი თანხებითა და რელიგიური სტატუსის მქონე სსიპ-ების მიერ განხორციელებული შესყიდვა, ასევე შპს „საქართველოს ფოსტისაგან“ და სსიპ — „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროსაგან“ მომსახურების სახელმწიფო შესყიდვა. წინამდებარე

შემთხვევების ფარგლებში განხორციელებულ ხარჯვაზე შეზრდილია საჯარო ანგარიშვალდებულება და დამოუკიდებელი ზედამხედველობა [1].

სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის მიღმა რჩება ასევე კომუნალური გადასახადების საკითხი, მაგრამ აღნიშნული შემთხვევა ქვეყანაში არსებული ზოგადი სიტუაციის (ბუნებრივი მონოპოლიები) შესაბამისად არის დარეგულირებული.

2. დავების განხილვის საბჭოს წევრების უფლებამოსილების ვადა და ანაზღაურება—დავების საბჭოს წევრები ინიშნებიან ერთი წლის ვადით [5]. მოკლევადიანი როტაციის ნაკი კი ინსტიტუციური მექანიზმებისათვის ზიანის მიყენებაა. ინსტიტუციური მექანიზმების კი ფასდება, როგორც მნიშვნელოვანი ელემენტი საბჭოს განვითარებისათვის.

ამასთან, აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ დავების განხილვის საბჭოს არასმთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენელი წევრების სამუშაო არაანაზღაურებადია, ხოლო თავად საქმე კი დღითიდღე მატულობს. შესაბამისად აღნიშნული მიდგომა საჭიროებს გადახედვას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან აშკარაა, რომ სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემა ერთერთი უმნიშვნელოვანესი ნაბიჯია კორუფციასთან ბრძოლის წინააღმდეგ გადადგმული. ბოლო წლებში სისტემის შემქმნელებისაგან განხორციელებული ნაბიჯები მეტყველებს იმაზე, რომ ისინი კარგად ხედავენ და აანალიზებენ სისტემის ძლიერ და სუსტ მხარეებს, ასევე საშიშროებებსა და შესაძლებლობებს, რის საფუძველზეც ახდენენ სისტემის წარმატებისათვის გასაჭარბებელი ღონისძიებების დაგეგმვას და პრაქტიკაში დანერგვას.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად სისტემისინოვაციურობის, პროგრესულობის და სახელმწიფო შესყიდვების პროცედურების მაქსიმალურად გამჭვირვალობის უზრუნველყოფისა, მაინც რჩება ისეთი საკითხები რომლებიც წარმოადგენენ სისტემის ნაკლოვანებებს და საჭიროებენ დახვეწას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. “სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ” საქართველოს კანონი;
2. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2011 წლის 7 აპრილის №9 ბრძანებით დამტკიცებული “გამარტივებული ელექტრონული ტენდერისა და ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესი”;
3. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2016 წლის 28 ივლისის №11 ბრძანებით დამტკიცებული “ორეტაპიანი ელექტრონული ტენდერისა და ორეტაპიანი გამარტივებული ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესი”;
4. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2011 წლის 10 თებერვლის №2 ბრძანებით დამტკიცებული “შემსყიდველი ორგანიზაციის ანგარიშგების წესი”;
5. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2015 წლის 27 თებერვლის №1 ბრძანებით დამტკიცებული “სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებული დავების განხილვის საბჭოს საქმიანობის წესი”;
6. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2015 წლის 22 მაისის №7 ბრძანებით დამტკიცებული “კონკურსის მეშვეობით საპროექტო მომსახურების სახელმწიფო შესყიდვის წესი და პირობები”;
7. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2015 წლის 17 აგვისტოს №13 ბრძანებით დამტკიცებული “გამარტივებული შესყიდვის კრიტერიუმების განსაზღვრისა და გამარტივებული შესყიდვის ჩატარების წესი”;
8. “ავტოსატრანსპორტო საშუალებების წლოვანების ან/და გარანტიის პირობების დადგენის შესახებ, რომელთა ტექნიკური მომსახურების სახელმწიფო შესყიდვა შესაძლებელია გამარტივებული შესყიდვის საშუალებით” საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 21 იანვრის №26 დადგენილება;
9. 4442 შემსყიდველი ორგანიზაციის 2013-2016 წლების წლიური გეგმები;
10. <http://www.procurement.gov.ge/>
11. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 12 სექტემბრის №554 და 2016 წლის 4 აგვისტოს №386 დადგენილებებით დამტკიცებული “შპს “თბილავი-ამშენისა” და მისი შვილობილი საწარმოების საქონლისა და მომსახურების შესყიდვების სპეციალური წესი”;
12. საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 27 ნოემბრის №598 დადგენილებით დამტკიცებული “სს “საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის” მიერ საქონლისა და მომსახურების შესყიდვების სპეციალური წესი”.